

บทบาทของเทคโนโลยีการศึกษากับการเรียนรู้ในสถานการณ์วิถีปกติรูปแบบใหม่

ROLES OF EDUCATIONAL TECHNOLOGY FOR LEARNING
IN NEW NORMAL SITUATIONSวัตสตรี้ ดิถียนต์¹ และลัดดา อยู่สำราญ²Watsatree Diteeyont¹ and Ladda Yoosamran²^{1,2}สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์^{1,2}Educational Communications and Technology, Faculty of Education, Kasetsart University

Received: September 1, 2020 / Revised: November 27, 2020 / Accepted: December 18, 2020

บทคัดย่อ

“วิถีปกติรูปแบบใหม่” ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในทุกมิติของคนทั่วโลก รวมไปถึงรูปแบบและระบบการศึกษา โดยในบทความนี้ผู้เขียนมีเป้าหมายในการอธิบายถึงความหมายและแนวทางที่เหมาะสมของการเรียนการสอนในวิถีปกติรูปแบบใหม่ พร้อมกับอธิบายบทบาทของเทคโนโลยีการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป อันเกิดจากผลกระทบของสถานการณ์ที่ยากต่อการคาดเดานี้ได้ ซึ่งในบทความนี้จะกล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้ไม่ตามกรอบ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นความเป็นเฉพาะบุคคลแต่ก็มีความเป็นสหวิชาการในคราวเดียวกัน โดยผู้เรียนมีบทบาทในการเป็นผู้กำหนดแนวทางการเรียนตามที่ตนเองสนใจได้อย่างอิสระ ดังนั้นบทบาทของเทคโนโลยีการศึกษาจึงมีการปรับเปลี่ยนไป โดยไม่ใช่เฉพาะที่มุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจากการเลือกหรือสร้างเครื่องมือเท่านั้น แต่จะต้องเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ลดช่องว่างในความแตกต่างและเพิ่มช่องทางการเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมผ่านการเลือกและสร้างเครื่องมือ ตอบสนองเป้าหมายหลักการพัฒนาประเทศต่อไป และนี่เป็นความท้าทายต่อระบบการศึกษาของโลกที่เน้นการศึกษาและผู้กำกับนโยบายการศึกษาของประเทศจะต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

คำสำคัญ: วิถีปกติรูปแบบใหม่ เทคโนโลยีการศึกษา สหวิชาการ การเรียนรู้ไม่ตามกรอบ

Abstract

The “New Normal” has come to change all dimensions of lifestyle of people all over the world, including the model and system of education. In this article, the author has the purposes to describe the meaning and proper approaches of instructional management in the New Normal situations, and to explain the roles of educational technology that have been changed due to the impacts of these unpredictable situations. This article will explain the meaning of borderless learning which is the instructional model focusing on personalized learning as well as interdisciplinary learning. Borderless learning refers to personalized learning in which the learners have freedom to choose learning approaches based

on their own interests. Therefore, the roles of educational technology must be adjusted to be not only for promotion of efficient learning from the selection or creation of learning tools, but also for promotion of various learning, decreasing of gaps in the difference and increasing of channels for equal access to education via the selection and creation of learning tools in order to respond to the main goals of national development. This is the challenge to education system of the world that the educators and formulators of educational policies of each country must try to have deep understanding.

Keywords: New Normal, Educational Technology, Interdisciplinary Study, Borderless Learning

บทนำ

New normal ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในช่วงที่มีการระบาดของโรค Corona Virus Disease (COVID-19) ซึ่งทางราชบัณฑิตยสภา ได้ให้ความหมายของ “New Normal” หรือ “สถานการณ์วิถีปกติรูปแบบใหม่” ว่าเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีความแตกต่างจากในอดีต เพราะมีสิ่งมากระทบจนพฤติกรรม วิธีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีปฏิบัติ และการจัดการของมนุษย์ที่คุ้นเคยและคาดเดาอนาคตได้ไปสู่การเปลี่ยนแปลงในวิถีใหม่ที่ไม่คุ้นเคยและไม่สามารถคาดเดาได้อีกต่อไป โดยสถานการณ์วิถีปกติรูปแบบใหม่นี้ยังได้บังคับให้มนุษย์จำเป็นต้องคำนึงถึงการปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ในปัจจุบันมากกว่าที่จะคำนึงถึงอนาคต หรือการคิดหวนหาถึงอดีต (Boonsiripunth, 2020)

สถานการณ์ความปกติรูปแบบใหม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรสำหรับระบบการศึกษาบ้าง สิ่งที่เห็นได้ชัดคือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากห้องเรียนธรรมดาไปสู่การเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้เรียนสามารถเข้ามาศึกษาและเรียนรู้ได้ทุกที่ และณ เวลาใดก็ได้ ขณะนี้สถานศึกษาหลายแห่งในประเทศแถบทวีปเอเชียได้มีการเตรียมพร้อมการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้เรียนในเกือบทุกระดับชั้นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศจีนที่ผู้เรียนในยุควิถีปกติรูปแบบใหม่จะเรียนรู้ผ่านการถ่ายทอดสดการเรียนการสอนผ่านทางโทรทัศน์ในรายวิชาต่างๆ หรือในประเทศ

สิงคโปร์ที่สถานศึกษาชั้นพื้นฐานหลายแห่งได้นำการเรียนแบบ “Full Home-based Learning” มาผสมผสานกับแหล่งการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายที่เรียกว่า “Singapore Student Learning Space” (SLS) เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสในการสร้างปฏิสัมพันธ์เสมือนกับการเรียนในห้องเรียนแบบเดิมมากที่สุด (UNESCO, 2020)

แต่อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่สถานการณ์วิถีปกติรูปแบบใหม่ได้ส่งผลกระทบต่อในระบบการศึกษาคือการเน้นย้ำถึงความแตกต่างของบุคคลและการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานในด้านการศึกษาที่ทุกคนในสังคมควรได้รับอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน จากสถานการณ์วิถีปกติรูปแบบใหม่ที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นอย่างประจักษ์ชัดเจนว่า บุคคลนั้นมีความแตกต่างทั้งในด้านการรับรู้ ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ความเชื่อและวัฒนธรรมเสมอ เพราะฉะนั้นรูปแบบการเรียนการสอนทั้งในปัจจุบันและอนาคตจึงไม่ควรจำกัดหรือยึดติดในรูปแบบใดแบบหนึ่งอีกต่อไป นอกจากนั้นผลกระทบนี้ทำให้เราเห็นว่าการเข้าถึงเครื่องมือการเรียนการสอนนั้นมีข้อจำกัด ดังนั้นการเรียนผ่านเครือข่ายหรือเทคโนโลยีจึงไม่ได้เหมาะสมกับผู้เรียนทุกคน เพราะทุกคนมีการรับรู้ต่างกัน ความสามารถในการใช้เครื่องมือที่ต่างกัน รวมไปถึงความพร้อมด้านเครื่องมือและการเงินที่ทำให้บุคคลที่เคยเข้าถึงการศึกษาได้มากไปสู่การขาดหรือไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อีกเลย

ดังนั้นการเรียนการสอนในอนาคตควรจะควรเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นเพื่อรองรับกับความแตกต่างหรือเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างกระฉับกระชวย โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เพราะฉะนั้นในบทความนี้ผู้เขียนมีความตั้งใจในการอธิบายถึงความหมายและแนวทางการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงบทบาทของเทคโนโลยีทางการศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ในอนาคตให้ประสบความสำเร็จได้ต่อไป

การเรียนรู้ไม่ตามกรอบ (Borderless Learning)

“การเรียนรู้ไม่ตามกรอบ” จะกลายเป็นรูปแบบการเรียนในอนาคตอย่างไม่ต้องสงสัย เพราะเนื่องจากมีนิยามที่สอดคล้องกับสถานการณ์วิถีชีวิตรูปแบบใหม่ คือ การเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่อิสระ ยืดหยุ่น และไม่เป็นไปตามระบบอย่างที่เคยเป็นมา มีเป้าหมายเน้นการพัฒนาความรู้ความสามารถในตัวผู้เรียนที่เป็นเฉพาะบุคคลเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพได้ในวิถีที่ตนเองถนัดและเป็นไปตามความสามารถของตนเอง ซึ่งจากนิยามนี้เราสามารถขยายความและสรุปลักษณะสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ไม่ตามกรอบ ได้ 4 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 ความเฉพาะบุคคล (Individuality) การเรียนรู้ไม่ตามกรอบเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนจากความสนใจและความถนัดเฉพาะของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสอดคล้องกับ Personalized Learning ที่มีแนวความคิดที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความแตกต่างทั้งในด้านการรับรู้ ความถนัดหรือความสนใจ ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จะไม่มีทางอยู่ภายใต้รูปแบบการเรียนการสอนเดียวกันได้ ดังนั้นการเรียนรู้ไม่ตามกรอบจึงมีการผสมผสานการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล เพื่อเอื้อให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดกรอบการเรียนรู้ของตนเอง มีการประเมินผลที่จะเน้นไปที่ความสนใจ

และความถนัดของผู้เรียนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน การเรียนรู้แกนกลางที่ประยุกต์ใช้กับผู้เรียนทั่วไป ส่วนผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะแนวทางและสนับสนุนผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ โดยมีสิ่งสำคัญคือการสร้างแรงจูงใจในตัวผู้เรียน หรือ Self-Learning Motivation เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถเรียนได้อย่างประสบความสำเร็จได้ต่อไป ซึ่งการส่งเสริมแรงจูงใจนั้นสามารถทำได้โดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด 1) ความต้องการพัฒนาตน (Growth Needs) และ 2) ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) โดยผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามความสามารถของตน หรือจัดประสบการณ์ที่นำไปสู่เรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษา (Maw & Maw, 1964) รวมไปถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การค้นคว้าหาความรู้ข้อเท็จจริงรอบตัว ซึ่งก่อให้เกิด “สมรรถภาพ (Competence)” หรือความสามารถในการพัฒนาตัวเองเพื่อดำรงชีวิตอย่างรู้เท่าทันและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดี

ลักษณะที่ 2 สหวิทยาการ (Interdisciplinary) การเรียนรู้ไม่ตามกรอบเป็นการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary Learning) ที่ผู้เรียนจะไม่ได้มีความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว ดังนั้นการเรียนรู้ไม่ตามกรอบจึงเป็นการเรียนรู้ที่มีลักษณะที่เปิดกว้างและมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้หลากหลายรวมถึงความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ เหล่านั้นเข้าไว้ด้วยกัน (Kanchoochat et al., 2020) ทั้งนี้ทาง University of Oxford ประเทศอังกฤษได้อธิบายถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนแบบ สหวิทยาการประสบความสำเร็จ ดังนี้ (Fink, 2003)

1. ความรู้พื้นฐานในสาขาที่ผู้เรียนสนใจ (Foundational Knowledge) เพราะผู้เรียนที่มีความรู้พื้นฐานที่ดีจะมีความพร้อมในการที่จะปรับหรือเปลี่ยนแปลงตนเอง เพื่อที่จะต่อยอดสู่การเรียนรู้เรื่องอื่นๆ ที่สนใจได้ต่อไป

2. การประยุกต์ใช้ (Application) ผู้เรียนควร

มีความสามารถและความเข้าใจว่าควรประยุกต์ทักษะหรือความรู้ใด เมื่อไร อย่างไร และในสถานการณ์แบบใดอย่างเหมาะสม รวมไปถึงความสามารถในการใช้ความรู้นั้นอย่างไรเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างสูงสุด โดยผู้สอนสามารถส่งเสริมการประยุกต์ให้แก่ผู้เรียนได้ จากการนำกรณีศึกษาต่างๆ มาใช้ในการเรียนการสอน

3. การบูรณาการ (Integration) ผู้เรียนควรเชื่อมต่อกับความคิดที่แตกต่างกันได้ โดยผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยผู้สอนมีหน้าที่ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ได้แสดงออก และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้อย่างอิสระ

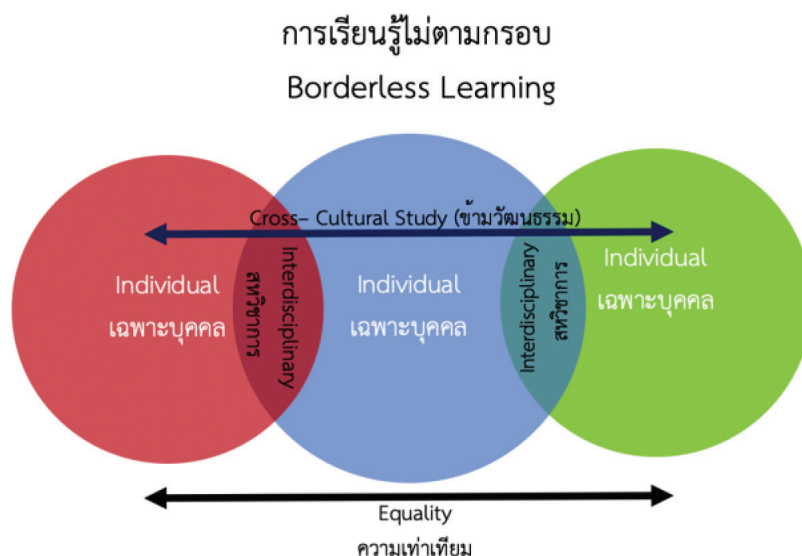
4. มิติของมนุษย์ (Human Dimension) หมายถึง การที่ผู้เรียนรับรู้ถึงผลกระทบทางสังคมและปัญหาของแต่ละบุคคล ซึ่งการรู้ถึงมิติของมนุษย์นั้นจะช่วยให้ผู้เรียนรู้ถึงความแตกต่างและเกิดความสนใจในการหาความรู้ที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อมิติที่มีความหลากหลายของมนุษย์นั่นเอง ผู้สอนสามารถนำเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) มาใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้

ลักษณะที่ 3 ข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural study) การเรียนรู้ไม่ตามกรอบยังมีลักษณะของการเรียนรู้แบบข้ามวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ทำให้เกิดช่องทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน ส่งผลให้ผู้เรียนเห็นถึงความหลากหลายและความสัมพันธ์ของ

พฤติกรรม ความเชื่อและการดำรงชีวิตของบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน นำมาซึ่งการวิเคราะห์เพื่อหาสิ่งที่ เป็นสากลโลกและความเข้าใจร่วมกันที่ไม่มีพรมแดนมาแบ่งแยกอีกต่อไป ผลการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมโยงระหว่างตนเองกับชุมชนหรือโลกภายนอก ทำให้ผู้เรียนได้เห็นและเข้าใจความแตกต่างระหว่างมนุษย์ ส่งผลให้เกิดนิสัยและพฤติกรรมการแบ่งปันความช่วยเหลือ เพื่อก่อให้เกิดสังคมที่ไม่มีการแบ่งแยกและความเท่าเทียมกัน

ปัจจัยสำคัญในการเรียนการสอนข้ามวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของผู้อื่น (Study) การให้พื้นที่การแสดงออก (Space) ส่งเสริมการทำงานร่วมกับบุคคลต่างวัฒนธรรม (Strategy) และสุดท้ายคือ การเริ่มต้นลงมือปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ที่มาจากวัฒนธรรมอื่น (Start) (Sinthunava & Pokpong, 2019)

ลักษณะที่ 4 ความเท่าเทียม (Equality) การเรียนรู้ไม่ตามกรอบมีลักษณะที่สะท้อนให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันในด้านการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน การเข้าถึงเครื่องมือและข้อมูลความรู้สำหรับผู้เรียนได้อย่างเท่าเทียมเพื่อลดช่องว่างทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน โดยผู้สอนควรสนับสนุนทักษะในการใช้ข้อมูล (Information Literacy) และความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ (Digital and Technology Literacy) (Unicef Thailand, 2020)



ภาพที่ 1 การเรียนรู้ไม่ตามกรอบ

แม้ว่ารูปแบบการเรียนรู้ในอนาคตจะไม่ได้ถูกจำกัดอยู่ในกรอบหรือรูปแบบใดแบบหนึ่งอีกต่อไป แต่อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนในอนาคตก็ยังคงควรคงไว้ซึ่งแนวความคิดสำคัญคือ การมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพอย่างเต็มความสามารถตามความถนัดของตนเอง รวมไปถึงการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างสังคมที่มีคุณธรรม มีความเท่าเทียม โดยบุคคลนั้นสามารถเข้าใจถึงความแตกต่างและมุ่งพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคมได้ต่อไป

บทบาทของเทคโนโลยีการศึกษาในการศึกษา วิถีปกติรูปแบบใหม่

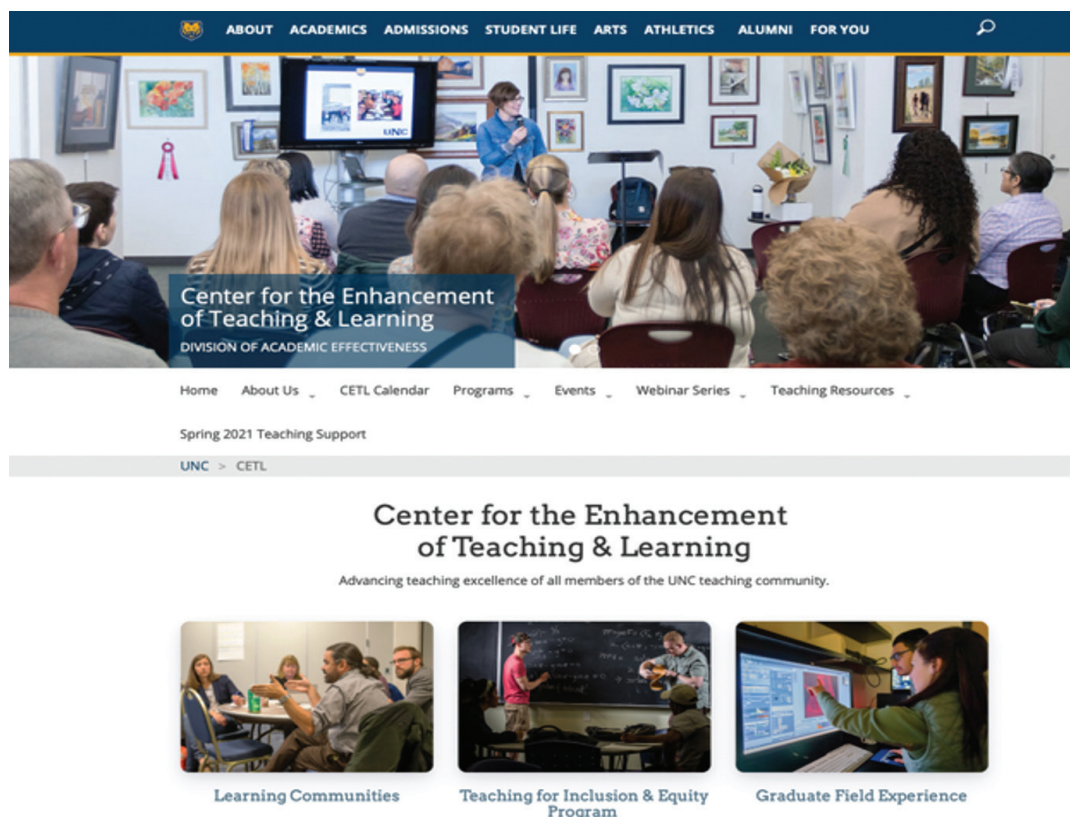
บทบาทของเทคโนโลยีการศึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนไปเมื่อตกอยู่ภายใต้สถานการณ์อันไม่สามารถคาดเดาได้ จากแต่เดิมที่มุ่งเน้นการพัฒนาและประยุกต์ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อก่อให้เกิดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จไปสู่บทบาทใหม่ที่เน้นการเตรียมความพร้อมและลดข้อจำกัดต่างๆ เพื่อให้การศึกษาได้เกิดขึ้นอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งบทบาทดังกล่าว สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. บทบาทในการเตรียมความพร้อมในระบบการศึกษา โดยบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของเทคโนโลยี

การศึกษาในการศึกษาวิถีปกติรูปแบบใหม่คือ บทบาทในการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษา ซึ่งหน้าที่สำคัญของสาขาเทคโนโลยีการศึกษาคือ การสนับสนุนและพัฒนารูปแบบ สื่อหรือเทคโนโลยี รวมไปถึงแนวทางการใช้เครื่องมือเพื่อทำให้การเรียนการสอนนั้นสามารถดำเนินไปได้อย่างเป็นปกติเหมือนที่เคยเป็นมา โดยไม่ตกอยู่ภายใต้ข้อจำกัดหรือสถานการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ภัยธรรมชาติ สงคราม หรือโรคระบาด เป็นต้น ซึ่งแนวทางที่ทางสาขาเทคโนโลยีการศึกษาควรทำคือ การพัฒนาศูนย์ทางเทคโนโลยีการศึกษาให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ เป็นหน่วยในการเตรียมความพร้อมในการให้ความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนในการใช้และการประยุกต์เทคโนโลยีที่ทำให้เกิดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาได้ในทุกสถานการณ์ รวมไปถึงเป็นหน่วยในการพัฒนาสมรรถนะและช่วยเหลือผู้สอนในการใช้และการประยุกต์เทคโนโลยีที่ทำให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินต่อไปได้โดยปราศจากอุปสรรคต่างๆ ซึ่งตัวอย่างของศูนย์ทางเทคโนโลยีการศึกษาในลักษณะนี้ คือ Center for the Enhancement of Teaching & Learning (CETEL) แห่งมหาวิทยาลัย University of Northern Colorado ประเทศสหรัฐอเมริกา (ภาพที่ 2) ที่เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริม

ความรู้แก่ผู้สอนในการใช้เครื่องมือเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ รวมไปถึงการเป็นหน่วยงานให้คำปรึกษา

ด้านการเรียนและเป็นผู้ดำเนินการนำนวัตกรรมมาใช้ในการศึกษาและแก้ไขปัญหาทางการศึกษาต่างๆ อีกด้วย



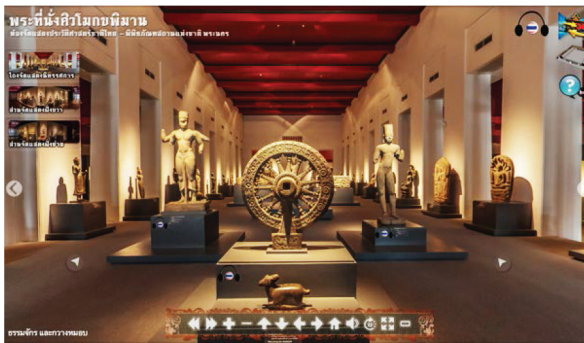
ภาพที่ 2 Center for the Enhancement of Teaching & Learning (CETEL)
(University of Northern Colorado, 2020)

2. บทบาทการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา จากสถานการณ์ความผิดปกติรูปแบบใหม่ได้ทำให้บทบาทของเทคโนโลยีการศึกษาไปสู่การเป็นผู้ส่งเสริมความเท่าเทียมด้านการเข้าถึงการศึกษาผ่านการใช้เทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมซึ่งในบทบาทนี้เทคโนโลยีการศึกษามีหน้าที่สำคัญคือการพัฒนาเครื่องมือหรือสื่อที่มีประสิทธิภาพในการเอื้อให้ผู้คนในสังคมที่มีความแตกต่างกันในแนวทางการเรียนรู้ ความพร้อมด้านฐานะ และสภาพร่างกาย ได้เข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาคนและประเทศชาติได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพต่อไป

สำหรับการพัฒนาเครื่องมือหรือเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางการศึกษา ทาง

สาขาเทคโนโลยีการศึกษาควรมุ่งเน้นพัฒนาแหล่งการเรียนรู้สาธารณะช่วยลดอุปสรรคด้านความแตกต่างของผู้เรียนได้เข้าถึงการศึกษาได้อย่างเสมอภาคกัน ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างด้านระดับความรู้ ฐานะ และสภาพร่างกาย ซึ่งตัวอย่างของเทคโนโลยีสาธารณะที่สาขาควรมุ่งพัฒนาในอนาคตคือ แหล่งการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Hybrid Online Resource) ให้เป็นสถานที่และแหล่งการเรียนรู้สาธารณะที่เอื้อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้ามาศึกษาได้ทั้งแบบ Online และ Offline โดยไม่รู้สึถึงความแตกต่างกัน ซึ่งตัวอย่างที่เห็นได้ในปัจจุบันคือ พิพิธภัณฑ์เสมือนจริง (Online Virtual Museum) ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร (ภาพที่ 3) ที่ช่วยให้ผู้เรียนที่มีข้อจำกัดด้านการเดินทาง ค่าใช้จ่าย หรือสภาพร่างกาย ได้สามารถ

เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เสมือนเดินอยู่ในสถานที่จริง เป็นต้น

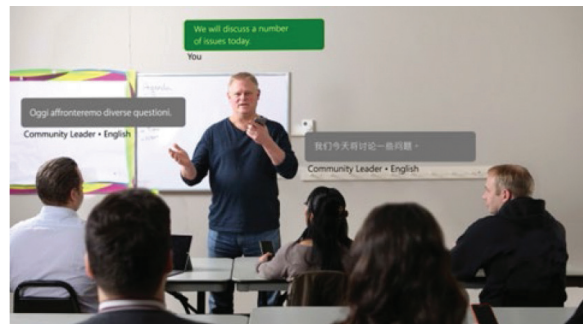


ภาพที่ 3 พิพิธภัณฑ์เสมือนจริงของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร

ที่มา: Siwamok Phiman Hall
(Museum Thailand, 2020)

3. บทบาทในการสร้างความเป็นสากล ไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าความร่วมมือจากหลายภาคส่วนเป็นหนทางสำคัญที่ช่วยให้ประเทศชาติสามารถก้าวข้ามอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ความปกติรูปแบบใหม่ได้ รวมไปถึงด้านการศึกษาด้วยเช่นกัน ดังนั้นสาขาเทคโนโลยีการศึกษาจึงควรมีบทบาทในการพัฒนาและหาแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายในการเรียนการสอนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันข้อมูลในการแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยกัน ตัวอย่างเช่น การพัฒนารูปแบบ Webinar ให้มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ให้มากขึ้น เพื่อให้บุคลากรหรือผู้เรียนในสถานที่หลากหลายได้มีโอกาสในการฝึกฝนทักษะต่างๆ ได้มากกว่าแค่เพียงแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน หรือการนำเทคโนโลยีความจริงเสมือนเข้ามาใช้ในการประชุมสร้างความร่วมมือให้มากขึ้น เพื่อทำให้ผู้เข้าร่วมการประชุมได้มีความรู้สึกและปฏิสัมพันธ์เสมือนกับการประชุมในสถานที่เดียวกันโดยไม่มีอุปสรรคด้านเวลาที่แตกต่างกัน เป็นต้น รวมไปถึงการพัฒนาเครื่องมือเสริมสำหรับการประชุมและการสัมมนาเพื่อสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

(AI: Artificial Intelligence) ในการแปลภาษาได้ทันทีหรืออธิบายวัฒนธรรมเพื่อลดความไม่เข้าใจกันในความแตกต่าง และส่งเสริมความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่าง เช่น โปรแกรม Wordly ที่ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการแปล 15 ภาษาได้ทันที หรือ The Microsoft Translator live ที่เป็นหน่วยการทำงานเสริมในการแปลภาษาขณะสนทนาแบบทันทีโดยพูดผ่านทางโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น (ภาพที่ 4)



ภาพที่ 4 The Microsoft Translator live
(Microsoft, 2020)

บทสรุป

แม้ว่าสถานการณ์ความไม่แน่นอนนี้ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอนและบทบาทของเทคโนโลยีการศึกษา แต่สิ่งสำคัญจากสถานการณ์นี้คือ การแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความเท่าเทียมของปัจจัยพื้นฐานด้านการศึกษาที่ผู้เรียนทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียมกัน (Thanalerdsomboon, 2020) ซึ่งบทบาทของเทคโนโลยีการศึกษาในอนาคตที่นอกเหนือจากจะต้องทำให้การศึกษาสามารถดำเนินต่อไปได้แล้ว บทบาทในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้เกิดขึ้นกับทุกคนในสังคมที่มีความแตกต่างกันและลดข้อจำกัดต่างๆ ก็เป็นหน้าที่หลักและมีความสำคัญต่อไปในอนาคตอย่างไม่ต้องสงสัย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดคือ การพัฒนาบุคลากรของประเทศให้มีความรู้ความสามารถเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

References

- Boonsiripunth, M. (2020). *Get to Know “New Normal” Edition of Office of the Royal Society*. Retrieved May 18, 2020, from https://news.thaipbs.or.th/content/292126?fbclid=IwAR1L7vubqp2_1S2Yw66XhEZ9gBSOz4i999C6rn7Dz8cdmNiX0n53fazaWSU [in Thai]
- Fink, D. L. (2003). *Creating Significant Learning Experiences: An Integrated Approach to Designing College Courses*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Kanchoochat, V., Tongliemnak, P., Kongsup, A., Chaiyabang, W., & Wacharasindhu, P. (2020). *“New Disease” Creating “New World of Learning”: The Future of Thai Education after COVID-19*. Retrieved May 18, 2020, from <https://www.the101.world/future-of-thai-education-after-covid19/> [in Thai]
- Maw, W. H. & Maw, E. W. (1964). *An Exploratory Study into the Measurement of Curiosity in Elementary School Children*. New York: McGraw-Hill.
- Microsoft (2020). *Microsoft Translator Live Feature*. Retrieved November 21, 2020, from <https://www.microsoft.com/en-us/translator/business/live/>
- Museum Thailand. (2020). *Siwamok Phiman Hall*. Retrieved November 21, 2020, from <http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/bangkoknationalmuseums/360/siwamok2016.html> [in Thai]
- Sinthunava, K. & Pokpong, S. (2019). Important Factors for Cross-cultural Experiential Learning. *Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities*, 9(2), 63-76. [in Thai]
- Thanalerdsomboon, B. (2020). *Closing Schools, Changing the Future: Education World after COVID-19 Virus Exposure*. Retrieved May 18, 2020, from <https://www.the101.world/covid19-school-closure/> [in Thai]
- UNESCO. (2020). *COVID-19 Educational Disruption and Response*. Retrieved May 18, 2020, from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>
- Unicef Thailand. (2020). *With a School-year Like No Other Set to Start, UNICEF Ramps Up Support to Keep Children Safe During School Reopening*. Retrieved August 8, 2020, from <https://www.unicef.org/thailand/press-releases/school-year-no-other-set-start-unicef-ramps-support-keep-children-safe-during-school>
- University of Northern Colorado. (2020). *Center for the Enhancement of Teaching & Learning*. Retrieved November 21, 2020, from <https://www.unco.edu/center-enhancement-teaching-learning/>



Name and Surname: Watsatree Diteeyont

Highest Education: Ph.D. of Educational Technology, University of Northern Colorado, USA

Affiliation: Kasetsart University

Field of Expertise: Creativity, Technology Integration, and Online Education Mobile Learning



Name and Surname: Ladda Yoosamran

Highest Education: Master of Educational Technology, Kasetsart University

Affiliation: Kasetsart University

Field of Expertise: Mobile Training